



**UDRUGA GLUHIH I NAGLUHIH
DUBROVAČKO NERETVANSKE ŽUPANIJE**

20 000 DUBROVNIK, JOSIPA KOSORA br. 30

e-mail: udruga-gluhih@net.hr www.udruga-gluhih-du.hr



Udruga gluhih i nagluhih Dubrovačko-neretvanske županije

tel./fax.: 020/332 – 690

matični broj 03390993 OIB 91068961972

žiro-račun kod OTP banke d.d. 2407000-1100022068 IBAN: HR10 2407000 1100022068

Predsjednik: dr. Ivo Jerković

Stručni suradnik: Stanka Grbić Vušić, ing.

Radno vrijeme Udruge:

ponedjeljak - petak 8:00 – 16:000 sati

Radno vrijeme sa strankama

ponedjeljak – četvrtak 8:30 – 13:00 sati

petkom u zgradi Općine Župa dubrovačka

tel./fax.: 020/ 332 - 690

Glavna urednica:

Marijana Mijoč

Suradnici:

Stanka Grbić Vušić

Vedran Kastropeli

Lucija Crnčević

Teica Margaretić

S A D R Ź A J:

1. Riječ urednice.....	str. 3.
2. Događanja u Udruzi	str. 4
2.1. Izvješće o radu za 2021. godinu.....	str. 4.
2.2. Uručene potvrđnice polaznicima tečaja hrvatskog znakovnog jezika.....	str. 6.
3. Prenosimo iz drugih medija.....	str.7.
3.1. „Skinite masku, gluha sam. . . Život mi je od uvođenja ove epidemiološke mjere postao paradoks“.....	str. 7.
3.2. Prvi put u Hrvatskoj – Biblija na znakovnom jeziku.....	str. 12.
3.3. Obitelj Gotovac – Odrastanje uz gluhe osobe.....	str. 15.
4. Zanimljivosti	str. 17.
4.1. Gluhi i hrvatski jezik.....	str.21.
4.2. Hrvatska pošta i Hrvatski Savez gluhih i nagluhih.....	str.24.
4.3. Naši zlatni rukometaši.....	str.26.
5. Stvaralaštvo iz pera naših članova	str. 25.
5.1. Moje pjesme.....	str. 28.
5.2. Nisam dobro. A niste ni vi.	str. 29.
6. Govorite li hrvatski znakovni jezik?	str. 31.

1. RIJEČ UREDNICE

Poštovani naši članovi i čitatelji,

I samoj mi je malo teško povjerovati da smo već u drugoj godini pandemije i da su nam životi i dalje na neki način zaustavljeni i stavljeni na čekanje. Ni ove godine se nismo uspjeli vidjeti niti družiti na nekom izletu, skupštini ili proslavi Međunarodnog dana gluhih i nagluhih osoba.

Udruga, naravno, i dalje radi da bi se našim članovima omogućila povoljna kupnja slušnog pribora, pomoć u slučaju nekih problema pravne i druge naravi, te usluge tumača znakovnog jezika.

Uz poštivanje svih epidemioloških mjera, u Udruzi se i dalje održava tečaj znakovnog jezika i savjetovanje za gluhe i nagluhe osobe i članove njihovih obitelji.

No, društveni život nam je u potpunosti zamro, tako da nažalost nemamo nekih osobitih vijesti koje se tiču rada naše Udruge, ali s obzirom da se svijet i dalje vrti, pripremili smo izbor vijesti i zanimljivosti iz drugih izvora, što hrvatskih, što inozemnih.

Uživajte čitajući naš i Vaš List, čuvajte se i pazite što više možete, nadam se da će uskoro sve ovo biti za nama i da ćemo ponovo biti opušteni kao nekada.

Ugodno čitanje!

Marijana Mijoč

2. DOGAĐANJA U UDRUZI

2.1. Izvješće o radu za 2021. godinu

U izvještajnom razdoblju kroz 2021. poslove iz programa rada obavljali su: predsjednik, dopredsjednik, članovi Izvršnog odbora, tajnik, tumač/prevoditelj hrvatskog znakovnog jezika, voditelji i izvoditelji programa i projekata te volonteri.

Na dan 30. rujna 2021. godine u evidenciji ima ukupno 227 članova. Grad Dubrovnik 168, Župa dubrovačka 18, Konavle 9, Slano 4, Ston 4, Ploče 5, Opuzen 1, Pelješac 3, Metković 10, i Korčula 5.

Udruga uspješno surađuje sa predstavnicima Grada Dubrovnika, Dubrovačko-neretvanskom županijom, Hrvatskim Savezom gluhih i nagluhih, Centrom za socijalnu skrb Dubrovnik, Korčula, Ploče i Metković, HZZ, HZZO i sa HZMO, Crvenim križem kao i sa Odjelom za uho grlo nos, te sa serviserima slušnih aparata. Udruga surađuje i sa ostalim udrugama gluhih i nagluhih na području Republike Hrvatske, te sa udrugama osoba sa invaliditetom na području Grada i Županije.

Dostavila su se pravdanja financijskih sredstava za 2020. godinu kao i polugodišnja za 2021. godinu:

- Ministarstvu rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike (projekt Tumač/prevoditelj hrvatskog znakovnog jezika),
- Dubrovačko-neretvanskoj županiji (projekt obilježavanja Međunarodnog dana osoba sa invaliditetom i projekt Savjetovništvo za osobe oštećena sluha, roditelje gluhe i nagluhe djece i tečaj učenja hrvatskog znakovnog jezika),
- Gradu Dubrovniku (projekt Pomoć osobama oštećena sluha), i
- Općini Blato, i
- Općini Župa dubrovačka.

Gradu Dubrovniku dostavljena je lista osoba koje koriste besplatnu godišnju autobusnu kartu Libertasa.

Potpisao se Ugovor za produženje prostora Grada Dubrovnika kojeg Udruga koristi bez mjesečne naknade zbog trenutne situacije sa korona virusom, na adresi Josipa Kosora br. 30.

Dubrovačko-neretvanskoj županiji dostavljen je program za sufinanciranje za 2021. godinu, i Općini Župa dubrovačka.

Svakodnevno smo bili u kontaktu sa Hrvatskim Savezom gluhih i nagluhih koji su nas izvješćivali o svim potrebnim informacijama i odlukama; Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva za demografiju, obitelji, mlade i socijalnu politiku, Hrvatske radio televizije, Hrvatske pošte i drugo.

Pomoglo se kod ostvarivanja prava na ortopedsku pomagala za gluhe osobe, i dr.. Svakodnevno se naplaćivala članarina, prodavali slušni pribori, naručivali članovi u audiološku ambulantu i za liječničke preglede. Prilikom upisa u članstvo član dobiva obavijest o svim svojim pravima i dužnostima, list Udruge "U svijetu tišine", upoznaje se sa Statutom, informira se o aktivnostima i radu Udruge.

Sudjelovali smo na sastanku povjerenstva osoba s invaliditetom Grada Dubrovnika kao i u obilježavanju Međunarodnog dana osoba s invaliditetom.

Tumač/prevoditelj hrvatskog znakovnog jezika svakodnevno pruža usluge prevođenja članovima Udruge i gluhim osobama po osobnom pozivu i po pozivu suda i policijske uprave.

U Udruzi se nastavio provoditi projekt savjetovališta.

Rad savjetovališta odvijao se telefonski i u prostorijama Udruge, poštujući epidemiološke mjere.

Obzirom da je ova godina obilježena pandemijom i cijepljenjima, bilo je puno upita i savjeta u svezi premošćavanja psihičkih stanja izazvanih izolacijom.

Savjetovali smo ostvarivanje prava iz oblasti HZZO-a kao i prava iz MIO sustava. Pomagali smo kod rješavanja stambenih problema starijih osoba.

Sudjelovali smo u zapošljavanju i školovanju osoba oštećena sluha.

Kontaktirali sa SUVAGOM.

U sklopu projekta „Hrvatski znakovni jezik – doprinos u prevladavanju komunikacijskih barijera“ svake se godine provodi besplatan tečaj učenja hrvatskog znakovnog jezika u Udruzi gluhih i nagluhih Dubrovačko-neretvanske županije. Međutim, pandemija koronavirusa u 2020.g. i brojni lock down-i su učinili da se tečaj s novim polaznicima ipak odgodi za 2021. godinu.

Dobra vijest je da su dana 1. srpnja 2021. godine započela predavanja u našoj Udruzi dva puta sedmično. Na tečaj se prijavilo 8 polaznika. Cilj je s njima do kraja godine odraditi ukupno 20 lekcija s riječima, rečenicama i znakovima čime bi polaznici imali ukupno 60 sati rada i ovladali osnovama znakovnog jezika. Sve epidemiološke mjere se poštuju, polaznici nose maske, vrata Udruge su otvorena tijekom predavanja i među stolicama ima razmaka. Poželimo im puno uspjeha na predavanjima!

2.2. Uručene potvrdnice polaznicima tečaja hrvatskog znakovnog jezika

U sklopu projekta „Hrvatski znakovni jezik – doprinos u prevladavanju komunikacijskih barijera“ svake se godine provodi tečaj učenja hrvatskog znakovnog jezika u Udruzi gluhih i nagluhih Dubrovačko-neretvanske županije. Tečaj je podijeljen na početnu i naprednu grupu polaznika. Početni stupanj tečaja se održava dva puta sedmično i to po 90 minuta svaki, a napredni stupanj jedanput sedmično također 90 minuta.

Zaključno s danom 15. prosinca 2021. godine, završena su sva predavanja. Na početni stupanj tečaja se ukupno prijavilo 8 osoba, a 3 osobe su redovito dolazile na predavanja i ovladale osnovama znakovnog jezika. Prošlo se s njima 20 lekcija, a svaka lekcija se sastojala od teoretskog dijela gdje se uče nove riječi znakovnog jezika, te od vježbi na kojima su se rečenice prevodile na znakovni jezik. Učili su se na znakovnom jeziku položaji ruku, abecede, riječi iz vremenske prognoze, godišnja doba, dani u tjednu, mjeseci u godini, brojevi, važni glagoli koji se često koriste u komunikaciji, pridjevi, hrvatski gradovi, prijevozna sredstva, orijentacija, članovi obitelji, osobne, upitne i posvojne zamjenice, kućne aktivnosti, sport, jela, pića, životinje, boje te predmeti u školi. Za napredni tečaj nije bilo zainteresiranih bivših polaznika pa se nije održavao.

Na dan 19. siječnja 2022. godine u prostoru Udruge gluhih i nagluhih Dubrovačko-neretvanske županije održala se svečana dodjela potvrdnica, a uspješni polaznici su: Marilyn Milić, Matej Bašica i Julija Mandić.



Čestitamo im!

3. PRENOSIMO IZ DRUGIH MEDIJA

3.1. „Skinite masku, gluha sam...Život mi je od uvođenja ove epidemiološke mjere postao paradoks“



Dosad je uglavnom bila tišina, a onda je stigla korona. Četrdesetpetogodišnjoj **Dijani Vincek** brzo je pokazala da se čovjek može osjećati još izoliranije.

Birati odlazak isključivo u trgovine u kojima poznaje prodavače. U kafiću šutke prijeći preko činjenice da je konobar donio pogrešnu narudžbu.

Poštu napustiti bez obavljenog posla.

Ono što je struka diljem svijeta nametnula kao prvu liniju borbe protiv epidemije, obitelji Vincek, pored zaštite, posljednjih je mjeseci znatno otežalo život koji je i prije toga bio sve samo ne normalan.

Život pun nesporazuma

Dijana je gluha osoba, a otkako je i u Hrvatskoj uvedena obveza nošenja maski u svim zatvorenim te otvorenim prostorima u kojima nije moguće držati propisanu distancu, život joj je više nego ikad ispunjen nesporazumima. I to cijeloj obitelji, s obzirom na to da gluhoću imaju i njezin suprug i dvije kćeri, kao i majka, od koje je naslijedila invaliditet.

"Evo, baš je neki dan suprug s djecom bio u McDonald'su, i umjesto na automatu, narudžbu odlučio predati na pultu. Djevojku koja je tamo stajala zamolio je da skine masku pojasnivši joj da ne čuje, ali ona je to odbila. Nije imao izbora: prstom joj je pokazao što želi naručiti, a

na kraju je umjesto s coca-colom, kući otišao s nekim drugim sokom", smije se Dijana dok mi prepričava svoju svakodnevicu.

Susrele smo se u prostorijama Saveza gluhih i nagluhih osoba Grada Zagreba, gdje je Vincek zaposlena, a kako bismo se lakše sporazumjele, pomagala nam je prevoditeljica **Irena Vučinić**. 45-godišnja Dijana dio je prilično velike zajednice gluhih i nagluhih osoba, koja, prema podacima iz Registra osoba s invaliditetom, broji 13 tisuća osoba s oštećenjem sluha, iako su procjene da je ta brojka i znatno viša. Svejedno, prilična je to količina populacije o čijoj svakodnevici, nažalost, država nije previše razmišljala kad je propisivala mjere zaštite od korone, ostavivši gluhe osobe u zrakopraznom prostoru, u kojemu im je, vrlo naglo, praktično dokinuta mogućnost komuniciranja. I to ne samo komunikacija s osobama koje ne znaju znakovni jezik, nego i s onima koji ga poznaju, s obzirom na to da znakovanje u pravilu uvijek dolazi s cijelim setom dodatnih radnji: mimikom lica, kao i raznim nemanualnim oznakama, zbog čega je pogled na usne govornika jedan od preduvjeta dobrog razumijevanja.

"Kad u razgovoru s gluhom osobom pokrijete usne te pokazujete samo znakove, to vam je otprilike kao da čujućoj osobi govorite tako da izostavljate sve samoglasnike", pokušava mi dočarati moja sugovornica.

Ipak, otkako su uvedene maske, najgori nesporazumi redovito nastaju u najbanalnijim, pa time i najčešćim, životnim situacijama koje je, koroni usprkos, nemoguće izbjeći.

Doduše, Dijana mi priznaje kako od pojave pandemije uvijek gleda uslugu prvo pokušati obaviti tamo gdje je već poznaju, kako bi izbjegla nepotrebna i frustrirajuća objašnjavanja, iako to gdjekad nije izvedivo. "

"U trgovini mi se redovito događa da zbog maske ne mogu razumjeti što mi govori prodavačica, pa su mnogi od nas osuđeni sa sobom nositi papir i olovku, kako bismo osobe zamolili da nam napišu ono što nam žele reći. Snalazimo se na sve moguće načine, no, nažalost, često nailazimo na nerazumijevanje i otpor", iskrena je Dijana, koja priznaje kako na najgore nerazumijevanje nailazi u bankama ili na pošti. Snalaženje na šalterima, nastavlja, za većinu gluhih osoba u doba korone noćna je mora, u kojoj gluhe osobe najčešće izvlače kraći kraj.

Apsurd u banci

"Najsmješnija u svemu jest činjenica da službenici iza šaltera uglavnom imaju dvije vrste zaštite - i pleksiglas i maske - no kad ih kao gluha osoba upozorim da ne čujem i kako bi bilo najbolje da malo spuste masku, većina ih to redovito odbije napraviti. Ipak, dosta je tu licemjerja, jer ti isti službenici, nakon što im predam osobnu iskaznicu, od mene redovito traže da spustim masku kako bi mi provjerili identitet. Dakle, oni radi mene ne trebaju skidati masku, ali ja sam to na njihov zahtjev dužna napraviti. Teško mi je razumjeti takvu vrstu otpora i nerazumijevanja, iako ne mogu reći da se na njih ljutim. Na neki ih način shvaćam, ljudi se boje, i cijela ih je ova situacija malo zatekla, no lagala bih kad bih rekla da nisam razočarana", kaže mi Vincek.

To se razočaranje ponajviše razotkriva u onim nesretnim situacijama u kojima gluha osoba, ne dao Bog, u vrijeme korone mora potražiti liječničku pomoć. Doktori i sestre, logično, zbog korone maske ne skidaju ni pod razno, pa su gluhe osobe u takvim situacijama u bolnice ili ordinacije prisiljene odlaziti u društvu prevoditelja, a tek to dovodi do problema, s obzirom na

to da većina liječnika inzistira da se u ordinacije, zbog korone, dolazi bez pratnje i u što manjem broju.

"Na prvu reaguju tako da ne žele pratnju u ordinaciji, a neki moji poznanici prilikom posjeta liječniku bili su prisiljeni skinuti posebnu aplikaciju, koja govor pretvara u tekst, jer je to bio jedini način kako bi shvatili što im liječnik govori. Bude tu svakakvih situacija - ljudi se na nas deru preko maske, misleći da ćemo ih tako valjda bolje čuti, ali to je otprilike kao da slijepoj osobi date uvećanu sliku, u nadi da će je uspjeti vidjeti. Nema tu pomoći, gluhi ne čuje, a meni bude smiješan pogled na njihove vratne žile, koje samo što ne puknu od naprezanja", prepričava Dijana.

Vrhunac nespornosti za gluhe osobe ipak dolazi kada su zbog sumnje na koronu prisiljene otići na testiranje, a jednom kad se pokažu da su pozitivne, počinju zapletiti dostojni scenarija kakve humoristične serije.

Prvo, medicinsko osoblje koje obavlja testiranje zakrbuljeno je u "svemirsko odijelo", koje im prekriva cijelo tijelo i veći dio lica, a kako skidanje maske u takvoj situaciji nije opcija, gluhi se za potrebe testiranja snalaze rukama i nogama, nerijetko strahujući da će dobiti kakvu pogrešnu informaciju ili potpuno krivo shvatiti liječničke upite.

Najgore dolazi, pak, u trenutku kada gluha osoba dobije pozitivan test.

"Moj je gluhi poznanik obolio od korone te je prema nalogu liječnika morao ostati u izolaciji. Naravno, ostavio je liječnicima svoj kontakt i sve potrebne informacije, a nekoliko dana potom, počeli su stizati telefonski pozivi. Telefon zvoniti ga. zvoniti... Naravno, on se na njih nije javljao jer nije bilo smisla, no kako pozivi nisu prestajali, na mobitel se na kraju javio član kućanstva koji normalno čuje. I dobro da se javio - s druge strane bila policija koja je provjeravala nalazi li se čovjek u izolaciji. Policajac je bio vrlo ljutit kad je čuo da se na telefon javila druga osoba - tražio je da mu se javi oboljeli, a tek tada su mu uspješno objasnili da to neće biti moguće jer je riječ o gluhoj osobi. Sve je na kraju dobro završilo i policajac se ispričao, ali doista je čudno da u ovo doba tehnologije i napretka javne službe nisu napravile neki sustav koji bi bilježio osobe koje ne čuju te spriječio nesporazume koji nastaju uzaludnim telefonskim pozivima na koje se nitko ne može javiti", smatra Vincek, upozoravajući na problematične situacije u kojima gluhe osobe u svojim domovima nemaju čujućih ukućana, zbog čega, u doba pandemije, mnogi od njih riskiraju i visoke kazne. Brojna su iskustva, prisjeća se, gluhih samaca ili, pak, cijelih gluhih kućanstava koji su bili zatečeni proljetnom karantenom, situacijom u kojoj su bili zatvoreni u svojim kućama, a posebno je to teško palo onima koji žive u nekim izoliranim sredinama, nerijetko bez interneta ili mobitela uopće.

O takvima je, kaže Dijana, tijekom karantene morao skrbiti Savez, a brojni su jedinu komunikaciju sa svijetom ostvarivali uz pomoć susjeda koji bi im na njihovu molbu nazvali bližnje, poslali poruke da su dobro, ili, pak, zamolili za kakvu pomoć.

Gluhim osobama koje žive u većim gradovima, posebno osobama poput Dijane - koje imaju puno poznanstava i iskustvo rada u Savezu - snalaženje u svakodnevnici lakše je i inače, a kamoli u vrijeme pandemije, koja se posebno okrutnom pokazala prema svoj gluhoj djeci. Ona koja žive u malim sredinama, s lošim internetom i bez mogućnosti posredstva prevoditelja, snalazila su se kako znaju i umiju, a jedva premostive probleme imala su i djeca s boljim uvjetima.

Nije bilo prijevoda na znakovni jezik

Uzmimo za primjer Dijanine dvije djevojčice - mlađu, osmogodišnju prvašicu, te stariju kćerku, koja je u vrijeme lockdowna i karantene imala 14 godina. Svaka čast tehnologiji i Ministarstvu obrazovanja, koje je vrlo brzo osiguralo školu preko HRT-a, kao i online nastavu, ali malo tko je mogao zamisliti napore koje će u svladavanju takvog gradiva morati prolaziti gluha djeca, ili djeca s oštećenjima sluha, a koja su sve prepreke na kraju prevladale isključivo zahvaljujući vlastitom angažmanu. "Svi smo pozdravili činjenicu da je organizirana nastava na HRT-u, no, nažalost, nitko nije razmišljao o tome kako će nastavu, za koju je osim videa najvažniji zvuk, pratiti gluhe osobe, odnosno djeca s oštećenjem sluha, pa nacionalna televizija za našu djecu nije osigurala prijevod na znakovni jezik.

Navodno za to nisu imali tehničke uvjete, jer su sve emisije bile snimljene unaprijed, pa nije bilo moguće ubaciti prijevod na znakovni jezik. Moram priznati kako nas je sve to prilično zateklo i da samo se osjećali malo odbačeno", prisjeća se Dijana tih burnih tjedana. Problemu je na kraju doskočilo Hrvatsko društvo prevoditelja, koje je brzo osiguralo pomoć za gluhe osobe: organizirali su online prijevod nastave na Trećem programu, koji su gluhe osobe preko računala pratile u realnom vremenu, ali to je bio samo dio rješenja. "Naime, ta je nastava na Trećem programu bila vrlo vizualna, prepuna grafova, slika, detalja koje je bilo potrebno pratiti ako su djeca željela usvojiti kompletno gradivo, a gluhe osobe istodobno nisu mogle pratiti i tumača i nastavu. Stoga bi moja djeca prvo pratila prijevod nastave, a potom bi morala pregledati i snimku, kako se ona izvodila na televiziji te uhvatiti sve vizualne informacije koje tijekom prijevoda nisu mogle prepisati. Dakle, gluha djeca, a time i njihovi roditelji, koji su im morali pomagati, online nastavu zapravo bi umjesto jednom dnevno, odradili i do nekoliko puta, ako su željeli biti sigurni da su prošli sve gradivo. Bio je to za nas veliki izazov, puno veći nego za čujuće roditelje i djecu, ali na kraju smo se nekako prilagodili", iskrena je moja sugovornica, koja mi pojašnjava kako je nakon otvaranja škola bilo potrebno i dosta uvjeravanja samih nastavnika i profesora o korištenju vizira u školama.

Dijanina djeca, naime, pohađaju redovnu osnovnu i srednju školu u kojoj razred dijele s čujućom djecom, a za praćenje nastave, za koju im je najbitnije čitanje s usana, važno je bilo profesore i nastavnike uvjeriti da nose vizir, s obzirom na to maska u školi za gluha djecu predstavlja nepremostiv problem. U tome su u konačnici uspjeli, no Dijana je uvjerena kako nemaju sva djeca tu sreću, s obzirom na to da gluhoća, nažalost, pretpostavlja da će se gluhe osobe prilagoditi većini.

"To je nepravедno, zašto bismo mi uvijek bili ti koji bi se prilagođavali drugima? Ne razumijem taj nedostatak senzibiliteta među ljudima", povjerava mi se, a ja je pitam bi li rješenje za jednostavniju komunikaciju s ljudima, možda, bile neke oznake koje bi ljudima sugerirale da je pred njima gluha osoba...

"Ne, nikako, zašto bismo mi bili obilježeni? Ne vjerujem da bi itko od nas to želio, čak niti u ovom stanju pandemije", kao iz topa mi odgovara.

Nedosanjani san

Dijana ne glumi žrtvu - djeluje kao vesela i snažna osoba, u Savezu podučava znakovni jezik, a još 2001. imala je sreću specijalizaciju završiti u Washingtonu, i to na fakultetu

namijenjenom isključivo za gluhe osobe. "Bila sam oduševljena načinom kako je Amerika prilagođena gluhim osobama, i to zamislite, još prije 20 godina. Svi programi na televiziji imali su osiguran prijevod za gluhe osobe, doslovne sve, od utakmica, preko filmova, dokumentarnih programa. Tamo sam shvatila da gluhe osobe mogu raditi u javnim službama, da im za rad nije nužno koristiti telefon, nego da se stvari mogu obavljati i preko interneta, kako gluhe osobe mogu raditi i kao profesori na redovnim Sveučilištima", prisjeća se.

Ono što su gluhe osobe u Sjedinjenim Američkim Državama dobile prije nekoliko desetljeća, za gluhe Hrvate, nažalost, i dalje je nedosanjani san, iako su se i ovdje počele događati neke promjene.

"Recimo, nije više neobično da gluha djeca pohađaju redovnu nastavu, umjesto da ih roditelji moraju upisivati u posebne škole, ali i dalje nema dovoljno senzibiliteta. Recimo, škole su djeci osigurale tablete s 5 gigabajta, ali to gluhoj djeci nije dovoljno, a njihovi roditelji gdje kad si ne mogu priuštiti puno više od toga. Rad gluhih osoba u javnim službama i dalje je iznimka, a nikako pravilo, iako ima puno poslova koje bi gluhe osobe normalno mogle obavljati", kaže Dijana, koja nosi slušni aparatić, iako praktično ima stopostotno oštećenje sluha. "Uz pomoć aparatića uspijevam čuti što osobe govore ako nema pozadinske buke, odnosno ako sjedimo u prostoriji u kojoj je tišina, ali čuti nije isto što i razumjeti. Zato u komunikaciji s osobama koje ne znaju znakovni jezik ovisim o čitanju s usana, koje je s maskama sada praktično nemoguće" kaže mi.

Postoji li u ovo vrijeme pandemije kakav savjet za čujuće osobe, pitam je. Kako postupiti ako ih gluha osoba upozori kako ne čuje, i da bi trebalo skinuti masku?

"Ako osoba ukaže na to da je i gluha i zamoli da se skine maska, onda treba znati kako to ne molimo zato što nas zanima kako izgledate, već zato što nikako drugačije ne možemo shvatiti ono što nam govorite. Jasno, situacija zbog pandemije je teška, i maska nas štiti, no dvije-tri minute bez zaštite te uz propisanu distancu ne bi trebalo biti problem, posebno ako je riječ o osobi koja je zaštićena pleksiglasom", upozorava ova 45-godišnjakinja. Kaže i kako nema puno smisla vikati, s obzirom na to da gluhe osobe ne mogu čuti deranje, a ako baš ne žele skinuti masku, čujuće osobe trebale bi uzeti olovku i papir te na njega napisati kratku i jasnu poruku. "Posebno je važno imati razumijevanja kada gluha osoba dođe s prevoditeljem. Nije to naš hir, to je u vrijeme maski jedini način da obavimo posao, posebno ako idemo kod liječnika, koji maske uopće ne skidaju", napominje.

Ne bi to trebao biti veliki ustupak, malo se prilagoditi. Gluhe osobe to ionako rade svakodnevno, zar ne?

(jutarnji.hr)

3.2. Prvi put u Hrvatskoj – Biblija na znakovnom jeziku

Na znakovni jezik prevedena su četiri evanđelja, u koordinaciji Hrvatskog saveza gluhoslijepih osoba Dodir i Zaklade Čujem, vjerujem, vidim

Na Međunarodni dan znakovnog jezika 23. rujna predstavljen je u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu projekt *Biblija na znakovnom jeziku*. Započeo je prije pet godina, a do sada su prevedena četiri evanđelja, sve u organizaciji Hrvatskog saveza gluhoslijepih osoba *Dodir* i Zaklade *Čujem, vjerujem, vidim* koja je prije dvanaest godina napravila zvučnu verziju Biblije za potrebe slijepih osoba. Cilj je prevesti cijelu Bibliju na znakovni jezik, a u pothvatu, osim Nacionalne i sveučilišne knjižnice, sudjeluju i Hrvatsko knjižničarsko društvo (HKD) te Knjižnice grada Zagreba. Te institucije već četiri godine sudjeluju i u Nacionalnoj kampanji za osobe s teškoćama u čitanju i disleksijom *I ja želim čitati*, koju vodi Komisija za knjižnične usluge za osobe s invaliditetom i posebnim potrebama HKD-a. Voditeljica te kampanje, viša knjižničarka Željka Miščin, naglasila je prijeko potrebnu prilagodbu uobičajenih oblika komunikacije gluhoslijepim osobama kao osobama sa specifičnim poteškoćama u komunikaciji.

Znakovni su jezici punopravni jezici, strukturno različiti od govornog jezika

„Konvencija o pravima osoba s invaliditetom prepoznaje i potiče uporabu znakovnih jezika. Generalna skupština UN-a je 23. rujna proglasila Međunarodnim danom znakovnih jezika, kako bi se podigla svijest o važnosti znakovnog jezika u punoj realizaciji ljudskih prava osoba koje ga koriste kao sredstvo komunikacije“, rekla je predsjednica Hrvatskog saveza gluhoslijepih osoba *Dodir* Sanja Tarczay i nastavila: „Osim gluhoslijepih, gluhih i nagluhih osoba, znakovni jezik uče i koriste i mnoge čujuće osobe, iz potrebe ili jednostavno ljubavi prema njemu, kao i bilo koji drugi strani jezik.“ Podsjetila je da su znakovni jezici punopravni jezici, strukturno različiti od govornog jezika, te kako u svijetu zajednice gluhoslijepih, gluhih i nagluhih osoba koriste više od 300 različitih znakovnih jezika, uz napomenu da je 2015. Sabor proglasio Zakon o hrvatskom znakovnom jeziku i ostalim sustavima komunikacije gluhih i gluhoslijepih osoba u Republici Hrvatskoj.

Pravo na informiranje

„Tim Zakonom propisuje se pravo gluhih i gluhoslijepih osoba te drugih osoba s komunikacijskim teškoćama na korištenje, informiranje i obrazovanje na hrvatskom znakovnom jeziku i ostalim sustavima komunikacije koji odgovaraju njihovim individualnim potrebama. Hrvatska je jedna od rijetkih zemalja koja je uz priznanje hrvatskog znakovnog jezika, kao jezika zajednice gluhih, zakonom omogućila osobama s oštećenjem sluha korištenje ostalih sustava komunikacije, a sve prema njihovim individualnim potrebama“, pojasnila je Tarczay.

Specifične potrebe

„Poticaj za snimanje Biblije na znakovnom jeziku došao je od čujuće osobe koja je kao prevoditelj sudjelovala u hodočašću mladih osoba s invaliditetom u Međugorje“, rekao je upravitelj Zaklade *Čujem, vjerujem, vidim* Mirko Hrkač. „Tek nakon upoznavanja specifičnih

potreba određenih osoba može se pristupiti rješavanju poteškoća koje te osobe imaju. Sudjelovanjem na hodočašću osobe oštećenog sluha ukazale su na svoju specifičnost u komunikaciji, a time otvorile mogućnost da se na njima razumljiv način učini dostupan, u ovom slučaju literarni sadržaj, Biblija, a u drugim slučajevima to će biti potrebno učiniti i s drugim kulturnim i obrazovnim sadržajem“, izjavio je Hrkač, navodeći kako u Hrvatskoj živi više od 13 tisuća osoba oštećenog sluha.

Financiranje projekta *Biblija na znakovnom jeziku* pomogla je i Hrvatska biskupska konferencija, kao i Zagrebačka metropolija. Koliko je to dugotrajan posao, vidi se i po tome da je u SAD-u tek ove godine, nakon 39 godina rada, prevedena prva cjelokupna Biblija na znakovni jezik. Važnu ulogu u prevođenju Evanđelja na znakovni jezik u Hrvatskoj imao je i povjerenik za pastoral osoba s invaliditetom Varaždinske biskupije, vlč. Leonardo Šardi. „Prijevod Biblije na hrvatski znakovni jezik izuzetno je važan kako bi gluhim i gluhoslijepim osobama bila naviještena Radosna vijest“, rekao je Šardi i nastavio: „Naime, mnoge osobe koje od rođenja imaju oštećenje sluha nisu naučile gramatiku hrvatskog govornog jezika te im je teško pratiti pisani tekst. Iz tog razloga, bilo je potrebno pristupiti ovoj prilagodbi biblijskoga teksta kako bi on u potpunosti bio razumljiv svima koji se koriste hrvatskim znakovnim jezikom.“

Projektu, međutim, upućuje određene kritike pročelnica Odsjeka za oštećenje sluha na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, Marina Milković: „I dok se naizgled čini da dostupnost informacija može biti samo pozitivna stvar, to ipak ima i svoju lošu stranu – naime, mnogi koji nisu kvalificirani, niti poznaju jezik i kulturu gluhih, iskorištavaju ovakve prilike u promoviranju znakovnog jezika među širom publikom tako što objavljuju različite sadržaje koje nazivaju hrvatskim znakovnim jezikom (HZJ), dok u pravilu to nije pravi HZJ. Često je ili iskrivljen, agramatičan, ili je kombinacija nekih drugih jezika poput američkog znakovnog jezika (ASL). I dok neki možda profitiraju, istodobno nisu ni svjesni koliko štetu nanose gluhim i njihovom jeziku.“

Što se kritika tiče, Šardi smatra da su dobrodošle: „Povratni komentari mnogo će značiti u daljnjim nastojanjima oko prevođenja ostalih biblijskih knjiga. Svaki od nas, koji poznaje neku osobu oštećena sluha, može biti posrednik ovog novog djela. Čvrsto vjerujem da će snimljeni materijal probuditi i želju kod drugih pastoralnih djelatnika da i sami svladaju znanje hrvatskog znakovnog jezika.“

Jezična manjina, a ne invalidi

Imperativ je jednak pristup informacijama kakav imaju i čujuće osobe

Za stručno mišljenje o što kvalitetnijem pristupu gluhim osobama priupitali smo i pročelnicu Odsjeka za oštećenje sluha na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu Marinu Milković: „Gluhim i nagluhim osobama nužno je omogućiti jednak pristup informacijama kakav imaju i čujuće osobe, što je imperativ u suvremenom svijetu kada je u pitanju ostvarivanje ljudskih prava, a u skladu je s preporukama Svjetske federacije gluhih. Suština je u primanju potpune informacije, i to u jeziku/modalitetu kojega gluha, odnosno nagluha osoba preferira.

Širom svijeta pripadnici zajednica gluhih ulažu velike napore u borbu za ostvarenje svojih ljudskih prava, afirmaciju znakovnog jezika i zamjenu medicinsko-patološkog modela gluhoće tzv. sociološko-kulturološkim modelom, kojim se gluhe osobe tretira kao pripadnike jezične manjine, a ne kao invalide. U cilju afirmacije svog jezika i kulture, izdaju knjige o

znakovnom jeziku, priče i bajke za djecu te poeziju na znakovnom jeziku, održavaju tečajeve znakovnog jezika, razvijaju likovno i scensko stvaralaštvo“, napomenula je Marina Milković i dodala da se iznimna heterogenost populacije osoba s oštećenjem sluha unazad dvadesetak godina još više povećala pojavom kohlearnih implantata.

„Heterogenost populacije zahtijeva postojanje više različitih alternativa u odgoju, obrazovanju i (re)habilitaciji. Preporuke za unapređenje i zaštitu nacionalnih znakovnih jezika te omogućavanje gluhoj i nagluhoj djeci obrazovanje na nacionalnom znakovnom jeziku sadržane su u nekoliko važnih međunarodnih dokumenata, kojih je i Hrvatska potpisnica“, istaknula je pročelnica Odsjeka za oštećenje sluha, primijetivši da, iako se čini da se posljednjih godina dogodio značajan napredak, postoji još mnogo prostora za razvoj kulturne osviještenosti i stvaralaštva u zajednici gluhih u Hrvatskoj, što može pridonijeti daljnjem osnaživanju i jasnijem artikuliranju njezinih potreba i težnji, jednako kao što bi se šira čujuća zajednica trebala osvrnuti na suvremene društvene trendove, prije svega medicinska dostignuća i inkluzivno obrazovanje, i njihov utjecaj.

Podsjetila je i da Odsjek za oštećenja sluha, koji djeluje i kroz Laboratorij za istraživanje znakovnog jezika i kulture gluhih te Kabinet za oštećenja sluha pri Centru za rehabilitaciju Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, posljednjih 20 godina, znanstvenim, nastavnim i stručnim radom velikim je dijelom usmjeren i na afirmaciju hrvatskog znakovnog jezika te stvaranje pretpostavki za dvojezično obrazovanje gluhe i nagluhe djece. „Dugogodišnjom suradnjom s udrugama gluhih i nagluhih te gluhoslijepih osoba u Hrvatskoj, pridonosi kvaliteti života njihovih članova, kroz različite aktivnosti i stručne projekte, no ta bi suradnja mogla i trebala biti snažnija, a time i plodonosnija“, ocijenila je Milković doprinos mjerodavnoga sveučilišta.

Rječnik Evandjelja

Mnoge gluhe i gluhoslijepe osobe traže kontakt s transcendentnim

Svećenik Leonardo Šardi, povjerenik za pastoral osoba s invaliditetom Varaždinske biskupije, sudjeluje kao prevodilac na znakovni jezik i u snimanju *Rječnika evandjelja* na hrvatskom znakovnom jeziku. Rječnik je dostupan na *YouTubeu*, a osim njega prevode Ilka Štivojević, Ana Jakopović i Suzana Brezan, a on i Ivan Dodlek savjetnici su za teološka i egzegetska pitanja; jezična savjetnica za hrvatski znakovni jezik jest Sanja Tarczay, a nakladnik Zaklada *Čujem, vjerujem, vidim* iz Zagreba. „Mnoge gluhe i gluhoslijepe osobe traže kontakt s transcendentnim, traže kontakt s Bogom“, kaže Šardi, i nastavlja: „Većina njih je i kršteno, ali nikad nisu bili sudionici vjerničkih zajednica. Na svetim misama ne sudjeluju jer ne dobivaju informacije – nema dovoljno prevoditelja vjernika hrvatskog znakovnog jezika“. Šardi je naglasio da mu kao svećeniku sudjelovanje u ovome projektu i snimljeni materijali mnogo znače u pastoralnom radu s gluhim i gluhoslijepim osobama.

*Piše Tomislav Šovagović
(matica hrvatska)*

3.3 Obitelj Gotovac – Odrastanje uz gluhe osobe



VELIKE PRIČE

Ovo je priča o odrastanju uz mamu i tatu koji su gluhi. Nives je s njima počela komunicirati još kao beba.

Proveli smo dan u domu obitelji Gotovac. 'Baš zbog gluhoće roditelja, mi smo jedna nevjerovatno povezana zajednica'

'Tata se bavio kuglanjem pa bi uvijek iza turnira ili nekog treninga bio tulum. I ti tulumi su bili genijalni i uvijek s jako glasnom glazbom. Baš sam nedavno rekla da ću ubuduće na njihove tulumе nositi čepiće za uši jer je toliko glasno da si to ne možete zamisliti. Basevi na sve strane, vibracije bubnjeva. I svi plešu'.

“Da se ponovno rodim poželjela bih opet imati gluhe roditelje. To je jedna nevjerovatno povezana zajednica”, govori nam **Nives Gotovac**, 40-godišnja prevoditeljica hrvatskog znakovnog jezika koja nam je ispričala svoje iskustvo odrastanja s gluhim roditeljima. Sjedimo s njom i njezinim tatom **Miroslavom Gotovcem** u kuhinji njezinog stana. I on nam priča svoju priču iz kuta gluhog tate.

Iako gospodin Miroslav pomalo čuje na lijevo uho, očitava s usana i može govoriti, Nives se svako toliko uključuje u razgovor i prevodi nam sa znakovnog jezika, kako bi nam komunikacija bila fluidnija. Taj je jezik naučila od svojih roditelja prije nego je progovorila.

Roditelji su joj oglušili još kao djeca

Nivesini roditelji rodili su se sa sluhom, ali su oboje oglušili kao djeca. Njezina pokojna mama **Maja** je zbog krivo propisane doze antibiotika za liječenje upale pluća oglušila s tri godine, a tata Miroslav s dvije. “Dobio sam mumps i završio u bolnici u Drnišu. Kada sam ozdravio i vratio se doma, roditelji su shvatili da ništa ne čujem. Moj je otac bio u strašnom šoku, nije mogao vjerovati da mu je sin gluh. Skoro je poludio kad je shvatio da mi nema pomoći”, opisuje gospodin Miroslav.

“Tata me s pet godina želio poslati u polikliniku SUVAG u Zagreb jer u splitskoj školi za gluha djecu nisu imali govorne vježbe, učio se samo znakovni jezik”, prisjeća se. No, općina u Omišu, nastavlja Miroslav, odbila je financirati školovanje u Zagrebu, pa je jedini izbor bio Centar za obrazovanje Slava Raškaj u Splitu. Bilo mu je to u početku, kaže, teško razdoblje.

“U toj školi sam naučio znakovni jezik i konačno sam mogao normalno komunicirati, a moj tata i ostatak obitelji nije ga znao. Tata je još i nerazgovijetno govorio tako da sam ga teško razumio. Slabo je artikulirao i nisam mogao dobro očitavati s usana, pa je nekada znao reći da sam glumac i da ga sve razumijem, ali se pravim jer ga ne želim slušati. No, ja ga stvarno nisam dobro razumio”, govori danas kroz smijeh gospodin Miroslav.

Želio je upisati arhitekturu, ali mu nisu dali u gimnaziju

Nakon osnovne škole plan mu je bio upisati gimnaziju jer je želio postati arhitekt, no u gimnaziji u Splitu su ga odbili, pa je nastavio srednju školu u Centru za obrazovanje Slava Raškaj u Rijeci. Upisao je školu za tehničkog crtača.

“Bio sam ogorčen što me nisu primili, a četiri godine kasnije, kad sam došao u Zagreb, saznao sam da su gluhi ovdje mogli ići u redovne škole. Moja supruga je recimo završila srednju primijenjenu, iako je bila stopostotno gluha. Kasnije sam upoznao i još neke prijatelje koji su bili skroz gluhi i pričali su lošije od mene, a završili su gimnazije s čujućom djecom”, prisjeća se gospodin Miroslav i dodaje kako je u Zagrebu tada bila potpuno drugačija situacija za gluhe nego u Splitu.

‘Tako sam bio najbolji nisam dobio posao jer sam gluh’

Nakon srednje škole nije uspio pronaći posao, pa ga je obitelj nagovorila da pokuša u Zagrebu. Isprva, kaže, nije baš bio sretan tom idejom i plan mu je bio vratiti se u Split. No, ovdje je u Klubu gluhih upoznao suprugu Maju, vrlo brzo se zaposlio u Industrogradnji i odlučio ostati.

Na prvom poslu je bio nezadovoljan plaćom, pa je tražio novi posao. Prijavio se za tehničkog crtača u jednu projektantsku firmu, a kad su ga pozvali na razgovor rekli su mu da je na natječaju najbolje prošao. “No, nisu mi htjeli dati posao jer sam gluhi. Kada sam im rekao da ne razumijem u čemu je problem s obzirom na to da znam raditi, odgovorili su mi da bi zbog moje gluhoće komunikacija bila otežana. Bezuspješno sam ih pokušavao nagovoriti da se predomisle i na kraju sam se toliko uzrujao da sam opsovao i otišao”, prisjeća se gospodin Miroslav.

Prijavio se za posao u Inženjerski projektni zavod IPZ i ispričao im svoje prethodno iskustvo. “Rekli su mi da nema veze što ne čujem i da je najvažnije da znam raditi. I tako sam ostao tamo do mirovine”, govori 65-godišnji Miroslav i naglašava da još uvijek kod nas postoji nerazumijevanje čujućih prema gluhima.

“Mnogi čujuć misle da je komplicirano i teško biti gluhi i kao da ne shvaćaju da gluhi nisu osobe s invaliditetom. Ja se ne osjećam tako. Imam zdrave ruke i noge, bavim se sportom, vozim auto. Samo mi daj znakovni jezik i to je jedina razlika između mene i bilo kog drugog”, govori gospodin Miroslav.

Nismo imali strah od roditeljstva. Zašto bismo se bojali?

Isti stav imao je i kad su u pitanju djeca. Supruga i on nisu se, kaže, ni sekunde dvoumili hoće li postati roditelji. Prvo vrijeme živjeli su kod punice i punca jer nisu imali svoj stan. “Odlučili smo tako jer nismo htjeli u podstanare. Željeli smo uštedjeti novac i kupiti svoj stan. Supruga je radila kao dekoraterka u Nami i bila je jako uspješna u tome. Osvojila je i brdo nagrada u tom poslu”, govori gospodin Miroslav.

Nakon četiri godine uspjeli su kupiti svoj stan u Zaprešiću i s djecom Nives i Nevenom preselili tamo. “I kad smo nas četvero ostali sami, nije bilo problema. Dječja soba bila je odmah pored naše i po noći bismo uvijek ostavljali otvorena vrata. Kako ja ipak nešto čujem na lijevo uho uvijek bih spavao na desnoj strani da ih čujem ako se probude. I nije se nikada dogodilo da ih nisam čuo, oboje smo brinuli jako. Supruga je bila stopostotno gluha, pa je koristila baby phone, tako da bi je probudilo bljeskanje lampe”, prisjeća Miroslav.

Nisu imali, nastavlja, nikakvih loših iskustava ni s pedijatrima, niti kasnije u vrtiću i školi. “Kod doktora je najčešće išla moja supruga jer sam ja veliki dio dana radio i ako nije uspjela nešto očitati s usana liječnik bi joj napisao, a kasnije je i Nives prevodila. Počela je to raditi kao jako mala, a zanimljivo je i da je prevodila i na svojim informacijama u školi. I nikada nije varala”, opisuje Miroslav i dodaje kako je znao i sa sinom Nevenom otići na informacije. “Bio je življe dijete od Nives i znala se učiteljica žaliti. Ja bih joj rekao da ne mogu vjerovati jer je nama doma dobar i da se igra mirno s autićima i legićima. I onda bi mi Neven, nakon što je sve točno preveo, na putu do doma znao reći da profesorica laže”, kroz smijeh će Miroslav.

Nives je kao beba znakovnim jezikom mogla objasniti što želi

Prisjeća se i kad je Nives prvi put počela znakovati. “Imala je svega sedam mjeseci. Bio sam već umoran od njezinog plača i grčeva i sjećam se da sam joj u jednom trenutku odznakovao ‘zločesta beba, zločesta beba’ i ona je to drugi dan ponovila. Počela je malo po

malo znakovati i ubrzo nam je znala pokazati kada je gladna, žedna, a kasnije i da je netko na vratima”, govori Miroslav.

I to je, nastavlja Nives, normalno za djecu te dobi. Kopiraju znakove i povezuju njihovo značenje. “I danas postoji baby signs, odnosno znakovi za djecu kojeg čujući roditelji uče čujuću djecu prije nego što progovore. I to je super stvar jer se tako smanjuju dječje frustracije. Dijete može reći što mu je, primjerice, pokazati na trbuh ako ga boli ili na pelenu da je puna”, objašnjava Nives i dodaje kako je naučila govoreni jezik kad i ostali njezini vršnjaci, iako je živjela s gluhim roditeljima i najprije naučila s njima komunicirati znakovnim jezikom.

“Dijete od prvog dana čuje sve zvukove i privikava se na njih i povezuje ih”, govori Nives i daje primjer djece svojih gluhih prijatelja. “Oni su, recimo, odgajali svoju djecu potpuno sami. Dakle, nisu imala baku, djeda ili tetu koji su s njima govorili i ta su djeca najnormalnije progovorila. I mislim da nije moguće da dijete ne progovori, osim možda da živi na nekoj samotnoj planini bez struje ili u vakuumu”, kroz smijeh će Nives.

‘Moji roditelji nisu gluhonijemi’

Prisjeća se kad su ona i brat Neven imali vodene kozice, pa su ih u dispanzeru izolirali sa strane kako ne bi zarazili ostalu djecu. “Dobili smo slučajno naše kartone dok smo čekali pregled. Ja sam imala pet, a brat tri godine. I već sam pomalo čitala. I kako mi je bilo dosadno, u toj nekoj izoliranoj prostoriji čitala sam taj karton i skužila da piše *roditelji gluhonijemi*. Sjećam se da mi je to bila katastrofa. U našoj familiji smo jako osjetljivi na to jer naši roditelji nisu nijemi i mogu govoriti”, objašnjava Nives.

Uzela je, kaže, kemijsku olovku i prekrizila riječ nijem i ostavila riječ gluh. “Činjenica je da postoji razlika između gluhe i gluhonijeme osobe, a to veliki broj ljudi, a posebno liječnika brka”, govori Nives i objašnjava da postoji razlika između pojmova gluha osoba, gluhonijem i Gluh s velikim G.

“Kad kažeš gluha osoba tu se podrazumijevaju svi – i gluhi i nagluhi i oni koji nose aparatić i pužnicu i gluhonijemi. Svi spadaju u tu kategoriju, a kad kažeš samo gluhonijem to je krivo jer je gluhonijemih u zajednici gluhih svega 1 promil. Gluh s velikim G, pak podrazumijeva kulturno jezičnu manjinu, one gluhe koji su ponosni na svoju gluhoću, kao što su moji roditelji, i ne žele se popravljati pužnicama i operacijama. Ne žele proćuti i njima je to nešto sasvim prirodno. Dakle, Gluh je pripadnost, kao što je netko Hrvat, Nijemac ili Austrijanac”, objašnjava Nives i dodaje kako je razlikovanje tih pojmova nastalo u novije u vrijeme i još uvijek nije previše poznato kod nas.

Učila je znakovni jezik prijatelje u vrtiću i školi

Za vrijeme odrastanja nikada nije, kaže Nives, doživjela neko neugodnije iskustvo jer ima gluhe roditelje. Sjeća se samo jednog događaja iz vrtića koji je intervencijom odgajateljice završio dobro. “Bili smo kinci i mama me dovela u vrtić. Pričale smo na znakovnom jeziku i prišao mi je **Matija**, danas moj jako dobar prijatelj, a tada simpatija. Počeo je mlatarati rukama i zezati me da što to radim s mamom. Odgajateljica je to vidjela, posjela ga sa strane i objasnila mu da moji mama i tata ne čuju i da zato tako razgovaraju”, prepričava Nives.

Nakon toga je odgajateljica objasnila ostaloj djeci što znači biti gluh i zamolila Nives da im malo pokaže znakovni jezik. “I kroz osnovu školu smo brat i ja imali situacije kad smo

nekoga učili znakovni i to je djecu jako zanimalo, svima im je bilo zabavno”, govori Nives i prisjeća se kako je s bratom i u klubovima gdje je bila glasna muzika znala znakovati.

“Inače se svi deru kad netko ide naručiti nešto na šank, a ja sam s jednog kraja kluba znakovala bratu na šanku što da mi naruči. U nekim situacijama nam je to bio i neki naš tajni jezik jer nitko ne bi skužio što pričamo”, smije se Nives.

‘Gluhi su kao mafija, svatko svakoga poznaje’

Još je kao klinka stalno negdje odlazila s roditeljima. Imali su, kaže, nevjerojatno bogat društveni život. “Tata se bavio kuglanjem, pa bi uvijek iza turnira ili nekog treninga bio tulum. I ti tulumu su bili genijalni i uvijek s jako glasnom glazbom. Baš sam nedavno rekla da ću ubuduće na njihove tulume nositi čepiće za uši jer to je toliko glasno da si to ne možete zamisliti. Basevi na sve strane, vibracije bubnjeva”, smije se Nives, a nadovezuje se i tata Miroslav koji je najčešće bio organizator tih tuluma. “Uvijek objasnim DJ-u ili nekom glazbeniku da se ne podsmjehuju gluhima ako drugačije plešu ili ne prate skroz ritam. Oni plešu na svoj način jer se više oslanjamo na vibracije”, objašnjava Miroslav.

Jedno vrijeme je, nastavlja Nives, bila zezancija da se njihov stan pretvorio u Klub gluhih jer je svaki dan netko bio kod njih. “I to se najviše događalo kad smo iz Zaprešića preselili u Zagreb. Sjećam se da sam jedan dan poludjela i rekla *‘ovo je postao klub gluhih, pa ne može više tako. Svaki dan je netko kod nas’*”, prisjeća se Nives dok se tata Miroslav smije u pozadini.

“Ali sada mi je to smiješno i super mi je ta njihova povezanost. Mama jedne moje gluhe frendice je rekla *‘vi gluhi ste kao mafija, svi sve poznaju, svi sve znaju’*, i u pravu je. Dakle, mi da sad zavrtimo globus i uperimo prstom u bilo koju državu našli bismo nekoga kod koga možemo biti par dana.. “, govori Nives.

Mama je vozila relly, a tata se bavi kuglanjem

I sport je bio vrlo prisutan u njihovim životima, pogotovo, govori Nives, u vrijeme njezinog odrastanja. “Tata se već godinama bavi kuglanjem, a mama je vozila rally i to ne samo s gluhima, nego i s čujućima. U svojoj sportskoj karijeri osvojila je i zlatnu medalju i nekoliko puta drugo mjesto”, ponosno će Nives.

Miroslav je najprije kuglao kao igrač, a međuvremenu je postao trener kuglanja i jedini je gluhi trener s diplomom u Hrvatskoj. Sportom se, kaže, bavio još kao klinac u Splitu. Godinama je igrao nogomet, a u srednjoj školi se zaljubio i u košarku, pa kad je došao u Zagreb pokušao je osnovati klub za gluhe.

“I uspjelo mi je to, ali je trajalo samo dvije godine jer nije bilo puno visokih gluhih u Zagrebu i nije bilo načina da sastavimo ekipu. Nakon toga sam se počeo baviti kuglanjem i proputovao sam pola svijeta, od Europe, Japana, Australije do Amerike. Ne mogu zamisliti život bez sporta, da mi ga netko oduzme, mislim da bih otišao direktno na Mirogoj”.

Tehnologija je puno pomogla gluhima

Prisjeća se kako je s kuglanjem putovao po svijetu, pa mu nije bilo jednostavno javiti se obitelji. Iako je čuo na jedno uho, nije mogao telefonski razgovarati sa suprugom jer ga ona nije ništa čula. Danas je razvitkom tehnologije, kaže, potpuno drugačija situacija. “Nama gluhima su pametni telefoni i video pozivi nevjerovatno puno olakšali komunikaciju.”, govori, a Nives se prisjeća da je kako klinka uvijek telefonirala umjesto svojih roditelja.

“Kad bi mi tata rekao da nazovem nekog njegovog gluhog prijatelja, to bi izgledalo tako da nazovem dijete tog prijatelja i onda mu ono prenese poruku. I to je znalo biti komplicirano, a danas se njih dvojica spoje video pozivom i znakuju”, objašnjava Nives i prisjeća se da su koristili i telefaksove. “I to je bila komedija gledati tko ima, a tko nema faks, pa smo i baku učili kako poslati i primiti faks”, opisuje Nives.

Znalo se događati, nadovezuje se Miroslav, da zamoli Nives da nazove umjesto njega neku instituciju i da sazna informaciju koja ga zanima. “I onda bi taj razgovor trajao desetak minuta. Ona bi pričala i pričala i kad bi poklopila samo bi mi rekla da nije ništa saznala. I uvijek me to frustriralo. Nisam mogao vjerovati da je razgovor trajao toliko dugo, a ja sam dobio jednu rečenicu”, govori Miroslav i dodaje da se gluhi često susreću s tim problemom.

“Da, točno. To sam radila kao klinka. Skratila bih taj razgovor iz kojeg nisam dobila informaciju koja mu je trebala, ali nisam tada kužila koliko je njemu bilo bitno čuti svaki detalj. Danas to potpuno razumijem, pogotovo jer se bavim prevodjenjem i u svakodnevnom sam kontaktu s gluhima”, priznaje Nives.

Trebala sam biti odvjetnica, ali sam postala prevoditeljica

Tim se poslom, kaže, počela baviti još kao studentica prava. “Trebala sam biti odvjetnica jer u porodici imamo hrpu odvjetnika, ali sam na prvoj godini ostala šest godina. Toliko me to nije zanimalo”, smije se Nives. Radila je, kaže, uz taj studij mnogo poslova, a honorarno je radila i u Hrvatskom savezu gluhoslijepih osoba *Dodir* gdje je počela prevoditi.

“I kako sam cijelo vrijeme prevodila, predsjednica u Dodiru mi je stalno govorila da moram učiti prevoditi, a meni nije bilo jasno zašto. Mislila sam si *‘Zašto bih ja učila? Pa, ja znam znakovni jezik od malena i znam prevoditi’*, ali kad sam konačno krenula na radionice o prevodjenju znakovnog jezika shvatila sam da prevoditi i znati jezik nije isto. To su dvije potpuno drugačije stvari. Mi doma pričamo nekim uobičajenim jezikom, a kad dođem, primjerice, na sud ili u bolnicu susrećem se s potpuno drugačijom terminologijom i potrebna je preciznost. Ne možeš prevoditi otprilike”, objašnjava Nives.

Danas je u Hrvatskom društvu prevoditelja znakovnog jezika za gluhe, upisuje magisterij na European Master in Sign Language Interpreting- EUMASLI i s kolegama prevoditeljima pokušava na Filozofskom fakultetu u Zagrebu osnovati trogodišnji studij Hrvatskog znakovnog jezika i kulture gluhih, te diplomski Studij prevodjenja hrvatskog znakovnog jezika. Vjeruje da će kroz koju godinu i to zaživjeti.

(telegram.hr)

4. ZANIMLJIVOSTI

4.1. Gluhi i hrvatski jezik

Već sam se jednom u prijašnjim brojevima našeg Lista dotaknula teme gluhih osoba i nepoznavanja hrvatskog jezika, poglavito u pisanoj formi, s obzirom da se većina gluhih osoba ne služi govornim, već znakovnim jezikom.

Nedavno mi je u ruke dospio zanimljiv znanstveni rad, odnosno opservacija autorice Dorijane Kavčić, inače tumača znakovnog jezika. Pratila je nekoliko sati nastave hrvatskog jezika u trima školama, od kojih je jedna redovna, a druge dvije specijalizirane za rad s djecom oštećenog sluha. Redovna škola je svojim učenicima osigurala tumača znakovnog jezika. U sve tri škole naglasak je stavljen na govorni jezik, uz različita pomagala, no svugdje se iz dinamike rada moglo iščitati jedno: gluhi učenici ne znaju hrvatski govorni jezik, a nažalost, ni znakovni im nije primaran. Prisiljava ih se da se služe hrvatskim govornim jezikom, umjesto svojim materinjim, znakovnim jezikom i naravno da dolazi dotle da se niti jednim jezikom ne mogu služiti kako treba.

Osnovna stvar u reformi programa školovanja za gluhu djecu morao bi biti znakovni jezik, uz izvrsno educirane nastavnike (što trenutno veliki dio njih nije, samo se donekle služe znakovnim jezikom), a hrvatski govorni jezik bi se trebao učiti kao dodatni, s većim naglaskom na pisanu, a manje na izgovorenu riječ. Iako se uočavaju određeni pomaci naprijed u odnosu na prethodna desetljeća školovanja gluhe djece, daleko je još od idealnog.

Od samih su početaka literatura i istraživanja lingvistike znakovnih jezika usmjereni na dva područja: opis pojedinih nacionalnih znakovnih jezika te njihov odnos sa supostojećim nacionalnim govorenim jezicima. Potonji je od izuzetnog značaja s obzirom na činjenicu da je svijest o znakovnom jeziku kao zasebnome jezičnom sustavu tek novijeg vijeka. U svakome se društveno-kulturnom entitetu odvija jednaka polemika o tome kako ustvari komuniciraju gluhi pripadnici tih zajednica, odnosno kako usvajaju jezik (pri čemu se misli na govoreni jezik). Činjenica je da gluhi zaista slabije svladavaju govoreni jezik, no bez obzira na promišljanja o točnome uzroku tomu, i dalje ponajprije dominira oralni pristup. On pretpostavlja usvajanje govorenoga jezika čujuće većine izlaganjem gluhog djeteta pisanom obliku toga jezika uz logopedsku rehabilitaciju. U novije vrijeme jača tomu suprotan dvojezično-dvokulturni pristup koji pretpostavlja što ranije izlaganje i spontano usvajanje L1 jezika – znakovnoga te učenje govorenoga jezika zajednice kao drugoga jezika.

Sva navedena istraživanja ukazuju na izrazito nisku razinu znanja hrvatskoga jezika gluhe i nagluhe djece. Osim znanstvenih istraživanja, stručnjaci koji su u svakodnevnoj komunikaciji s odraslim gluhim i nagluhim osobama isto tako upozoravaju na njihovo poražavajuće jezično (ne)znanje zbog čega se često nalaze u konkretnim, vrlo negativnim životnim okolnostima (primjerice, potpisivanje ugovora koje ne razumiju u potpunosti, upute liječnika koje krivo protumače, nepoznavanje, odnosno nerazumijevanje zakonodavnih okvira itd.).

Sva dosadašnja istraživanja dala su ujednačene rezultate te se znanstvena zajednica ujediniila u zahtjevu za prilagođenim, primjerenijim metodološkim pristupom gluhim i nagluhim učenicima, osobito u nastavi Hrvatskoga jezika. Od prvog do posljednjeg istraživanja dogodili su se pomaci u percepciji znakovnoga jezika kao onoga prirodnoga i adekvatnoga jezičnog sustava za gluhe (osobito) i nagluhe osobe te bitno drukčijeg od

govorenoga jezika. U tom se smjeru omogućilo stvaranje stabilne struke pružatelja usluge prevođenja sa znakovnog jezika i na nj. Hrvatski znakovni jezik ušao je u sve javne institucije kao obvezatan i primaran komunikacijski kanal s gluhim i nagluhim osobama. Gluhi iniciraju potpuno drukčiji koncept, filozofiju identiteta, filozofiju jezično-kulturne manjine Gluhih, čija je reprezentativna karakteristika upravo znakovni jezik. Republika Hrvatska priznaje ga Zakonom o hrvatskom znakovnom jeziku i ostalim sustavima komunikacije gluhih i nagluhих (...) 2015. godine. Gluhi i nagluhi učenici, osim specijaliziranih, imaju mogućnost upisa i redoviti škola, a u zadnjih 15-ak godina imaju za pohađanje nastave u redovitim školama osiguranog tumača/prevoditelja za hrvatski znakovni jezik.

U svim odgojno-obrazovnim ustanovama gluhi i nagluhi učenici imaju predmet Hrvatski jezik. Način primanja informacije je različit – govornim jezikom, govornim hrvatskim uz prijevod na hrvatski znakovni jezik ili znakovima potpomognutim hrvatskim jezikom, no u svim odgojno-obrazovnim ustanovama gluhi i nagluhi učenici kontinuirano pokazuju slabije rezultate u znanju hrvatskoga jezika od njihovih čujućih vršnjaka. Uz potrebne i ostvarene promjene u stavovima prema hrvatskome znakovnom jeziku, zahtjev znanstvene zajednice iz dosadašnjih istraživanja jest da se dogode promjene u metodologiji nastave Hrvatskoga jezika.

Jedan od pristupa problemu niske razine jezičnog znanja gluhih i nagluhих učenika u odnosu na njihove vršnjake mogao bi biti razmišljanje o tome koliko su i u čemu hrvatski znakovni jezik i hrvatski jezik različiti. Radi se o tome da je značajna razlika u sintaktičkoj strukturi te ona u hrvatskom jeziku predstavlja izazov i za izvorne govornike drugih jezika. Moguće je da gluhim i nagluhim učenicima dubinska gramatička struktura hrvatskoga jezika predstavlja izazov jer im hrvatski jezik nije materinski.

Zaključak

Ovim se istraživanjem pokazalo da i u ustanovama koje uključuju hrvatski znakovni jezik u nastavu ne postoje prilagodbe sadržaja i nastavnog procesa s obzirom na gluhoću, već postoji ili prilagodba obrazovnog programa s obzirom na teškoće u razvoju (kao u Centru za odgoj i obrazovanje „Slava Raškaj“) ili prilagodba u smislu praćenja nastave (kao u Osnovnoj školi „Retkovec“). Ustanova koja je specijalizirana za rad s gluhim i nagluhim učenicima, a koja ne uključuje hrvatski znakovni jezik, ustanova je koja je ujedno specijalizirana za rad s učenicima s govorno-jezičnim teškoćama, a obrazovni je program prilagođen. Praćenje nastave gluhim i nagluhim učenicima omogućeno je tehničkom podrškom pojačavanja zvuka, slušalicama i mikrofonom.

Na promatranim primjerima provedbe nastave Hrvatskoga jezika u osnovnoškolskim ustanovama s gluhim i nagluhim učenicima zaključuje se da postoji djelomična prilagodba u smislu praćenja nastave, no ni jedna škola ne problematizira nastavni plan i program, odnosno način poučavanja nastave Hrvatskoga jezika prema gluhim i nagluhim učenicima. Istraživanje jest eksplorativno te se na temelju jednoga sata ne može zaključivati o tome daju li svi navedeni primjeri jednake rezultate u smislu jezičnog znanja gluhih i nagluhих učenika, no važno je uzeti u obzir rezultate prijašnjih istraživanja koja ukazuju na ujednačeno nisku razinu jezičnog znanja hrvatskog jezika gluhih i nagluhих učenika, kao i odraslih, iz svih odgojno-obrazovnih ustanova (Mustać, 1983; Pribanić, 1998; Kobašić i Pribanić (2007); Bradarić-Jončić i Möhr Nemčić (2011); Hrastinski (2014)).

S obzirom na to da su se dogodili pomaci te se dijete koje nema teškoće u razvoju u posljednjih 15-ak godina upućuje na školu uz pravo na tumača/prevoditelja za praćenje nastave, prema iskustvu škole obuhvaćene ovim istraživanjem, učenik bez obzira na to što ima tumača/prevoditelja, pokazuje poteškoće u znanju gramatike hrvatskoga jezika evidentirane svim dosadašnjim istraživanjima.

Potrebno je provesti još detaljnija istraživanja kako bi se sa sigurnošću moglo utvrditi koji sve čimbenici utječu na poražavajuće rezultate u znanju hrvatskoga jezika i njegovom ovladanošću u gluhih i nagluhih učenika, ali i ovaj „mali pogled“ na postojeće stanje pokazuje da se metodika nastave Hrvatskoga jezika mora uzeti u obzir kada se promišlja o toj temi. Ne samo da je potrebna izvrsnost u poznavanju hrvatskoga znakovnog jezika već je potrebna i prilagodba nastavnog procesa, a jedno od mogućih rješenja je podučavanje hrvatskoga kao drugog jezika.

za portal Hrvatskih znanstvenih i stručnih časopisa

Dorijana Kavčić

Uvod u članak: Marijana Mijoč

4.2. Hrvatska pošta i Hrvatski Savez gluhih i nagluhih

Hrvatska pošta pustila je u optjecaj 26. kolovoza 2021. novu prigodnu poštansku marku u povodu 100. obljetnice Hrvatskog saveza gluhih i nagluhih. Motiv na poštanskoj marki je naziv marke, „100. obljetnica Hrvatskog saveza gluhih i nagluhih“, napisan jednoručnom abecedom. Autorica marke je Alenka Lalić, dizajnerica iz Zagreba. Marka nominalne vrijednosti 3,30 kn izdana je u arku od 12 maraka. Hrvatska pošta izdala je i prigodnu omotnicu prvog dana (FDC).

Hrvatski savez gluhih i nagluhih (HSGN) ove godine slavi 100 godina organiziranog postojanja. Povijesni temelj organiziranom udruživanju dali su početkom 20. stoljeća prvi učenici koji su završili zagrebačku školu za gluhe koju je 1885. otvorio gluhi učitelj Adalbert Lampe. Prije 100 godina, 1921., registrirano je prvo društvo gluhih, nazvano „Dobrotvor“, a njegov prvi predsjednik bio je gluhi slikar Ivan Smole. Društvo je postojalo pod navedenim imenom sve do 1945. Nakon rata, 1945., osnovano je novo društvo imenom Savez osoba oštećena sluha Hrvatske – SOOSH – a svrha mu je bila socijalna i društvena djelatnost sa scenskim priredbama, uz intenzivnu športsku aktivnost. Prvi gluhi predsjednik SOOSH-a bio je Josip Komerički. SOOSH je 1948. osnovao i privredno poduzeće DES (Defektni sluhom) te je pokrenuo profesionalnu rehabilitaciju, obrazovanje i osposobljavanje gluhe djece i omladine, a 1949. osnovana je i Škola za gluhe „Slava Raškaj“. U Zagrebu je 1955. u suradnji sa Svjetskom federacijom gluhih te Savezom osoba oštećena sluha Jugoslavije održan II. svjetski kongres gluhih na kojem je sudjelovalo više od 2000 gluhih sudionika iz cijelog svijeta.



Danas je HSGN nacionalna organizacija koja okuplja 23 temeljne udruge članice s više od 13.000 osoba s oštećenjem sluha. HSGN je, među ostalim, član Svjetske federacije gluhih, Europske unije gluhih, Međunarodne federacije nagluhih i Europske federacije nagluhih te Europske unije mladih gluhih. U Hrvatskoj je HSGN član Zajednice saveza osoba s invaliditetom Hrvatske (SOIH).

HSGN surađuje s mjerodavnim ministarstvima i ostalim tijelima Vlade Republike Hrvatske većim brojem projekata i programa od nacionalnog interesa te je aktivan sudionik u svim zakonodavnim i političkim inicijativama i akcijama u korist osoba s invaliditetom. Usto je i član Vladina povjerenstva za osobe s invaliditetom. HSGN također aktivno djeluje u proučavanju hrvatskoga znakovnog jezika pripremajući literaturu i rječnike, organizirajući seminare i tečajeve hrvatskoga znakovnog jezika i kulture gluhih. Također se ponosi što je Hrvatski sabor 2015. donio Zakon o hrvatskom znakovnom jeziku i ostalim sustavima komunikacije gluhih i gluhoslijepih osoba u Republici Hrvatskoj, kao i time što je hrvatski znakovni jezik uvršten na Listu preventivno zaštićenih dobara kao nematerijalno kulturno dobro.

Hrvatski znakovni jezik pravi je jezik sa svojom gramatikom, sintaksom i vrlo bogatim fondom znakova. Kao pomoćno sredstvo u komunikaciji uz hrvatski znakovni jezik koriste se dvoručna i jednoručna abeceda, kojom se obično sriču osobna imena, imena institucija, strane riječi ili pojmovi za koje ne postoje znakovi. Dvoručna abeceda je prava hrvatska abeceda, dok je jednoručna abeceda preuzeta i prilagođena iz američkoga znakovnog jezika. U radu HSGN-a, u svih ovih 100 godina, sudjelovali su mnogi gluhi stručnjaci (među kojima je bilo i pravnik, profesora, znanstvenika, umjetnika...) koji su svojim primjerom pokazali da i gluhi mogu sve.

Jadranka Krstić, Predsjednica HSGN



4.3. Naši zlatni rukometaši

U Zagrebu se od 18. do 27. lipnja ove godine okupilo šest rukometnih reprezentacija na Europskom prvenstvu za gluhe osobe.

Povijesni je to sportski događaj za našu zemlju jer ovo prvi puta da je Hrvatskoj pripala čast organizirati Europsko prvenstvo u rukometu za gluhe osobe. Uz hrvatsku reprezentaciju, koja brani zlato osvojeno 2016. u Berlinu, natjecale su se momčadi iz Turske, Bosne i Hercegovine, Rusije, Srbije i Francuske.

- Zahvaljujemo Ministarstvu turizma i sporta na pružanju pune podrške ovom događaju, kako u sportskom tako i u financijskom smislu, i što nam je omogućilo da preuzmemo domaćinstvo ovog natjecanja, koje je u nadležnosti Europske organizacije za sport gluhih (EDSO). Također želimo zahvaliti Gradu Zagrebu što je prepoznao ovo natjecanje, ne samo kroz sport, već i kroz njegov društveni karakter koji ima za cilj upoznati širu javnost sa sportom gluhih, kao i uključivanjem gluhih osoba u sport kao model njihove socijalizacije i integracije u društvo. Hrvatski rukometni savez, Udruga hrvatskih rukometnih sudaca i partnerska putnička agencija Uniline bili su od velike pomoći Hrvatskom sportskom savezu gluhih u organizaciji natjecanja, a zahvaljujemo i ostalim sponzorima koji su prepoznali ovaj hvalevrijedan događaj - rekao je Oliver Lušić, predsjednik Hrvatskog športskog saveza gluhih i kapetan rukometne reprezentacije.

Hrvatska muška rukometna reprezentacija gluhih jedna je od najtrofejnijih sportskih reprezentacija u Hrvatskoj. Gotovo nevjerojatno zvuči podatak da su do danas osvojili sedam olimpijskih medalja, od čega četiri zlatne, jednu srebrnu i dvije brončane. Na europskim prvenstvima 'uknjižili' su četiri zlata, po jedno srebro i broncu, dok su na svjetskim prvenstvima osvojili dva zlata.

Hrvatska reprezentacija gluhih rukometaša osvojila je naslov europskih prvaka, u posljednjem susretu ona je svladala Rusiju 34:25.

Hrvatsku igru sa 12 golova predvodio je Tomislav Bošnjak, koji je ujedno i najbolji strijelac prvenstva sa 32 postignuta pogotka. Srebrna medalja tako je pripala Rusiji, dok je brončanu medalju osvojila reprezentacija Srbije. - Završilo je Europsko prvenstvo. Danas je rezultat bio izjednačen na početku, ali smo pokazali veću kvalitetu kako u obrani tako i u napadu. Posebno se istaknuo naš vratar, Žiga Bedenik, nakon serija obrana napravili smo nedostižnu razliku i održavali je do kraja. Pokazali smo da smo kvalitetnija ekipa i da smo zasluženo osvojili naslov Europskih prvaka! Čestitao bih svim dečkima i Rusima na odličnoj utakmici, a ovim zlatom smo potvrdili naš rad i trud - rekao je Tomislav Bošnjak.

- Bila je ovo dobra utakmica, borili smo se cijelo vrijeme, bili smo na početku tu negdje, ali smo na kraju pokazali da smo bolja i kvalitetnija ekipa. Sretni smo i ponosni na ovaj veliki uspjeh, a posebno nam je drago da se natjecanje prvi put odvija na domaćem terenu - izjavio je Marjan Turković. Dvanaesto Europsko rukometno prvenstvo gluhih se po prvi put u povijesti održalo u Zagrebu. Natjecanje se odvijalo po kružnom bod sustavu.



Iako je rukomet u Hrvatskoj jedan od naj popularnijih sportova, ovo Europsko prvenstvo nismo mogli gledati na televiziji, štoviše, većina medija u Hrvatskoj popratila ga je tek po završetku, nakon što su naši rukometaši osvojili zlato. Povrh svega, ovogodišnje se prvenstvo odigralo upravo u našoj državi, pa bi troškovi televizijskog prijenosa bili relativno zanemarivi u odnosu na regularna prvenstva. Prava je šteta što nismo imali priliku gledati njihovu dobru igru i navijati za ove iznimno dobre, nadarene i trofejne sportaše.

(više izvora)

5. STVARALAŠTVO IZ PERA NAŠIH ČLANOVA

5.1. Moje pjesme

Moje pjesme
to sam ja
radosna i žalosna
začarana i žalosna.
Moje pjesme
su ljubav
za čovjeka i životinju
nebo i more
i svu prirodu.
Moje pjesme
su oblačne i kišne
sunčane i tople
vjetrovite i hladne.
Moje pjesme
su smijeh i suze
izvor i ušće
život i smrt.

*Budite svoj vlastiti plame, budite svoje vlastito utočište. Uzmite istinu kao plame, uzmite
Istinu kao utočište. Ne tražite utočište ni u čemu drugom do u samom sebi. (Budistički zapis)*
Plačem s tobom voljena zemljo
Terezija Margaretić

5.2. Nisam dobro. A niste ni vi.

Iako se smatram psihički prilično stabilnom osobom koju malo što može izbaciti iz takta, ne mogu reći da posljednjih godinu i pol nije ostavilo traga na meni. Introvertirana sam osoba i nisam od nekog velikog druženja, pa sam mislila da će sve to biti mačji kašalj. Što može poći po krivu? Imam obitelj, kućnog ljubimca, knjige, internet, svu moguću zabavu. Kad se poželim razgovora, okrenem broj telefona željene osobe i eto ga, opet sve dobro.

Ali nije baš tako. Svega se čovjek u životu zasiti, pa i samoće. Druženje s obitelji, eh, ide do točke dok se svi ne poželimo međusobno poubijati jer smo se jedni drugima popeli na vrh glave. Usputna druženja s mamama ispred škole dok čekam djecu su bila prekratka da bi bila svrhovita i zadovoljavajuća. Traženje posla nije bila opcija zbog određenih privatnih razloga. Počeo mi je nedostajati taj tzv. „normalni život“, odlasci u kafiće, restorane, kućna druženja. Istina je da sam ih prije pohodila relativno rijetko, ali i to je bilo sasvim dovoljno da zadovolji moje društvene potrebe. Odem u butigu u spenzu, ali to je postala suhoparna dužnost, bez puno zadovoljstva. Vozim se autobusom i srećem poznate, ali ih nekad ni ne prepoznam pod maskom i sunčanim naočalama. Na kraju mi jedina konstanta bude vozač pa se prilijepim uz njega i ometam ga u vožnji. Osjećam se kao u nekoj verziji knjige „Pale sam na svijetu“. Ljudi su svugdje oko mene, ali nekako smo postali usamljeni otoci.

Teško je. Pandemija nam je donijela veliko nazadovanje na mnogim životnim poljima, ponajviše poslovnom. Vapaji obitelji za pomoć u hrani i financijama stižu na sve strane, humanitarne akcije se nižu jedna za drugom, pogotovo u ovo predblagdansko vrijeme. Srećom, pa smo imali kakvu-takvu sezonu, ni približno kao ranije, ali dovoljnu da barem dio nas opstane na tržištu rada, preživi i donira potrebitima koliko može, tako da čitava zajednica nekako ostane stajati na nogama. Nadajmo se da ćemo i nadalje bilježiti dobru turističku posjećenost, jer smo bez toga u banani. Naime, nećemo imati za banane. Hrana je poskupjela, i to vrtoglavo, no za to krivnju ipak ne snosi pandemija, već većinom nepovoljni klimatski uvjeti zbog kojih je ove godine urod bio daleko slabiji u čitavom svijetu, a i poskupljenje goriva utječe na formiranje cijena u trgovinama. Pretpostavljam da će se i nadalje nastaviti pozitivan trend koji je uzeo maha tijekom pandemije: stvaranje vlastitih vrtova i uzgoj hrane za kućne potrebe.

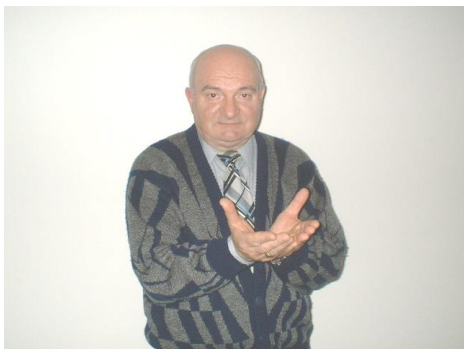
Sve se to mora odraziti na ljudsku psihu: usamljenost, lošija primanja, skupoća. Sve nam to daje po glavi. I to je sasvim normalna reakcija koju pak ne bismo smjeli potisnuti jer bismo se onda osjećali još gore, bili bismo sužnjevi svojih negativnih osjećaja i straha da ih ne iznesemo u javnost jer reći će svijet da smo ljudi i glupi i da nam glava samo za frizuru služi. Stigma bilo kakvih mentalnih poremećaja, pa čak i najobičnije depresije, toliko je jaka da bismo radije krili sve u sebi umjesto da potražimo stručnu pomoć. Ludjet ćemo u sebi da ne bi narod rekao da smo ljudi. Psihijatri i psiholozi proteklih mjeseci imaju pune ruke posla, ali nemojte da vas to obeshrabri. Razgovor s nekim tko će vas razumjeti i pravilno usmjeriti zlata vrijedi. Čak postoji i inicijativa da se zatraže sredstva od Europske Unije za stručne ljude koji bi pružali psihička savjetovanja posve besplatno i iskreno se nadam da će to zaživjeti.

Sve ovo će proći jednog dana i nadam se, relativno brzo. Vjerujem da je teško snaći se u mnoštvu kontradiktornih informacija o pandemiji i koronavirusu. Znanost je oprezna jer o svemu ne znaju dovoljno te se ovisno o novim saznanjima mijenjaju preporuke. S druge strane teoretičari zavjera su glasni i uvjerljivi i teško je ne pasti pod njihov utjecaj. Neću vam reći da se pod obavezno cijepite, to mora biti isključivo vaša odluka koju ćete donijeti uz

savjetovanje sa svojim liječnikom, ali ono što možete učiniti jest da se i dalje pridržavate epidemioloških mjera i time štitite i sebe i druge. Nemojte još pokleknuti. I kakva god da vam pomoć treba, vezana za psihičko i fizičko zdravlje, potražite je kod osobe koja se godinama školovala za to, nemojte se oslanjati na savjete susjeda, prijatelja ili iz internetskih komentara. Držite se. Veselite se svakoj mogućoj sitnici koja vas obraduje. Radite, odmarajte, vježbajte, spavajte. Čitajte, gledajte filmove i serije. Provedite što više vremena na zubatom zimskom suncu da vas ispuni svjetlom. Ako zapnete, javite se, pokušat ćemo pomoći. Udruga već niz godina ima projekt psihološkog savjetovišta i to je dobar početni korak.

Marijana Mijoč

6. GOVORITE LI HRVATSKI ZNAKOVNI JEZIK?



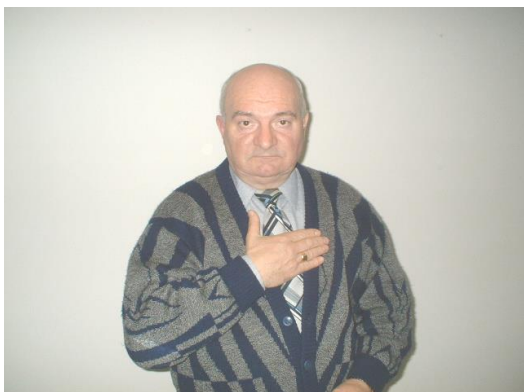
UČITE

I



UKLJUČITE

SE U



NAŠ



SVIJET

SAVJETOVALIŠTE – INFORMACIJSKI CENTAR

voditeljica: dipl. defektolog Dušica Šutalo

izvoditeljica: soc. radnik Darinka Jauković

č e t v r t k o m o d 18,00 d o 20,00 sati

- rana psihosocijalna podrška roditeljima i članovima obitelji osoba sa invaliditetom,
- edukacija, potpora i osnaživanje osoba sa oštećenim sluhom i članova obitelji,
- upoznavanje sa mrežom specijaliziranih ustanova i institucija koje provode rehabilitaciju i liječenje, skrb, obrazovanje,.....i stručna pomoć u izboru,
- upoznavanje sa pravima svih sustava skrbi za osobe sa oštećenim sluhom i osoba sa invaliditetom. Upoznavanje sa povlasticama u mogućnostima poboljšanja kvalitete života.

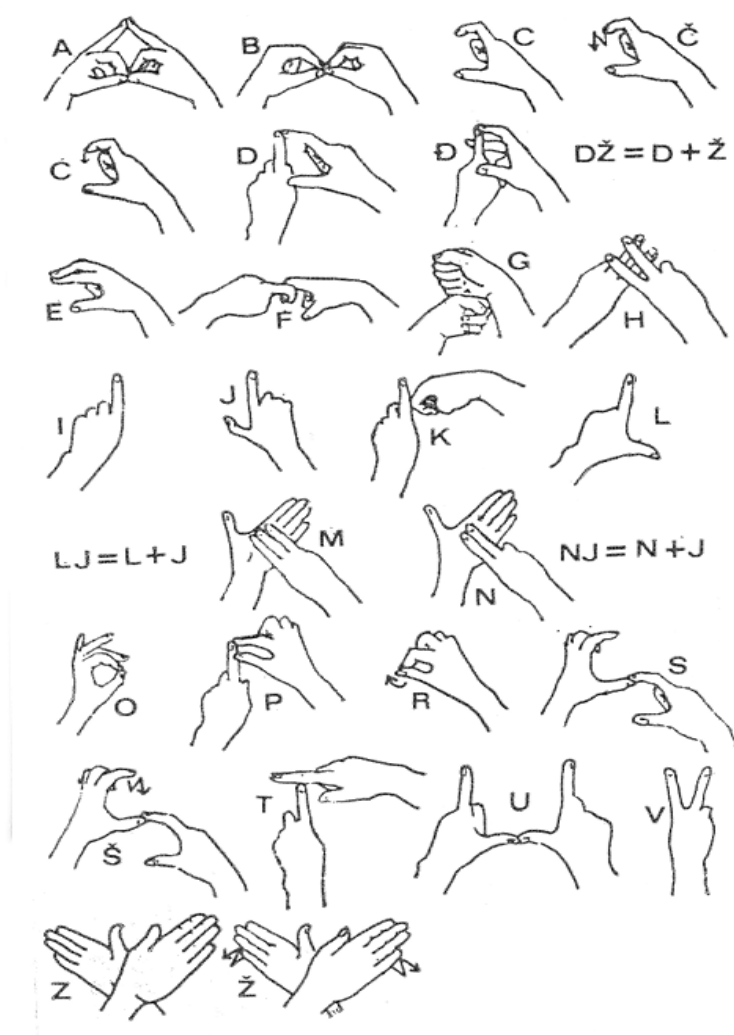
USLUGE SU BESPLATNE!

TEČAJ UČENJA HRVATSKOG ZNAKOVNOG JEZIKA

svakog ponedjeljka i srijede u
prostoriji Udruge u 17,00 sati

voditeljica: Mirjana Juriša

izvoditelj: Vedran Kastrapeli



TEČAJ JE BESPLATAN!

PARTNERI U PROVOĐENJU PROGRAMA I

PROJEKATA UDRUGE u 2021. godini



REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO RADA I
MIROVINSKOGA SUSTAVA



GRAD DUBROVNIK

www.dubrovnik.hr



DUBROVAČKO-NERETVANSKA ŽUPANIJA

www.edubrovnik.org



OPĆINA ŽUPA DUBROVAČKA

www.zupa-dubrovacka.hr



OPĆINA BLATO

www.blato.hr



donacije građana / članova Udruge